

कलाभारती संगीतविभागः कुरुक्षेत्र विश्वविद्यालययोः संयुक्ततत्वावधाने आचार्य भरतस्य जयन्ती आयोजिता। हरियाणा राज्ये प्रथमः प्रयासः प्रशंसनीयश्च। अस्मिन्वसरे हरियाणा कर्मचारी चयन आयोगस्य सदस्यः श्री विजयपाल महोदयः मुख्यतिथिः प्रो. हिममत सिंह सिन्हा अहञ्च मुख्यवक्ता रूपेण समुपस्थितः।

“भारतीयविद्याः वैश्विकपरिप्रेक्ष्य” विषये संगोष्ठी

नवदेहली। आईएनएसएसएन फॉर वैदिक स्टडीज केम्ब्रिज सप्तदशोत्तर द्विसहस्रतमवर्षस्य फरवरी मासस्य त्रयोविंशतितमे दिनाङ्के एकस्याः संगोष्ठ्याः आयोजनं भारतीयविद्या भवनस्य दिल्ली केंद्रे कृतम्। सर्वप्रथमम् डॉ. सुप्रियासंज्ञा सरस्वतीवन्दना प्रस्तुता। “बेब्ब” इति संस्थायाः संस्थापकस्य, प्रो. भूदेवशर्मनः अध्यक्षतायाम् संगोष्ठी प्रारम्भा। प्रस्तुतया संगोष्ठ्याम् त्रयः आमन्त्रिताः वक्ताः-बेलजीवमतः डॉ. कोन्गर्ड इल्ट, प्रख्यातः भारतविद् तथा “तुलनात्मक धर्मः” इत्यस्य लेखकः, अमेरिकातः डॉ. मनोहर मिश्रे, अध्यापकः एवम् अध्यक्षः धर्मसम्पत्ता संस्था, तथा भारततः प्रो. दीपतित्रिपाठी पूर्वध्यक्ष दिल्लीविश्वविद्यालयः एवं पूर्वध्यक्षः राष्ट्रीय पाण्डुलिपि मीशन। अवसरेऽस्मिन् अशोकप्रधानः अध्यक्षः श्री ईश्वरदत्तालकसेल भारतीयविद्याभवनम् मुख्यतिथिपदे संकटकः “संस्कारम्”

विश्वविद्यालयपदे विराजिताः आसन्। “बेब्ब” इत्यस्य संयुक्तसचिवः डॉ. अपर्णाधीरद्वारा कार्यक्रमस्य सञ्चालनम् गणमान्यातिथीनाम् स्वागतञ्च विहितम्।

“धर्मस्य परिभाषा एवं सोमाः” विषये डॉ. कोन्गर्ड इल्ट द्वार विचारः इयामिन् प्रस्तुतः। वेदेषु विद्यमानायाः त्रयः धारणाः एव अनन्तरम् धर्मसद्कल्पनायां परिवर्तिता। इदं तत्त्वम् अधुनापि भारतीयदिशन्तरे प्रामुख्यं भवते। अनेने प्रकारेण कर्मणः अवधारणा अपि भारतीयविद्यायाम् अद्वितीया अस्ति। डॉ. मनोहर मिश्रे महोदयद्वारा सभाम्

‘अमेरिकायाम् भवन्ती भारतीयविध्ययनस्य उद्भवपरच (चुनौटिवी)’ अवगमिता। क्वं सावधनाः भवेम यत् पश्चिमीविश्वविद्यालयेषु किम् पश्यते। प्रायः दृश्यते यत् तत्र भारतीय विचारानां सम्यक्तया व्यक्तीकरणं न क्रियते। एवमु ज्ञात्वा क्रियते तत् अज्ञाने भवति। चीनदेशे अतिविश्रायापकत्वेन आसीना दीपतित्रिपाठीद्वारा ‘चीनदेशे भारतीयविध्ययनस्य रूपरेखा’ इत्यस्मिन् विषये स्वविचारः प्रस्तुतः। उक्तान्च विगतद्विसहस्रवर्षस्य चीनदेशः भारतीयविद्यायाम् रुचिम् स्वापयन् अस्ति। विशेषतया बौद्धधर्मं तत्र बहुकार्यं जातम्। कतिपयग्रन्था अनुदिताः। केचन ग्रन्थास्तु एतदुशः सन्ति ये इदानीम् मूलसंस्कृते एव न मिलन्ति अतः महत्वपूर्णः सन्ति।

श्री अशोक प्रधानः भारतीयविद्याभवनस्य देहलीकेंद्रे प्रारम्भस्य भारतीयविद्यायाः अध्ययनम् एवम् अनुसन्धान केंद्रविषये ज्ञापितवान् श्री कंसल महोदयः भारतीयवक्ताः भारतीयविद्यायाः अध्ययन हेतवे जागरुकाः भवन्तु इत्यस्मिन् विषये उक्तवान्। अध्यक्षीयभाषणे प्रो. भूदेवशर्मणा पूर्ववक्तृणां बलतन्वयिनि प्रशंसितानि तथा एतादृशानाम् कार्यक्रमाणां आवश्यकतापरि बलं प्रदत्तम्।

शब्दज्योतिं विना प्रत्येकं भागे अंधकारोऽस्ति - प्रो.सत्यव्रत शास्त्री

नई दिल्ली। उक्तिविशेषः उक्त कथनस्य रीतिरेव काव्यम् अस्ति तथा च तद् सर्वान् भाषासु सम्भवमस्ति। शब्दस्य ज्योतिः यदि न प्रकारयोर् तर्हि त्रिषु श्लोकेषु अन्धकारः व्यापस्यते। एतत्सर्वमपि विचारम प्रख्याताः संस्कृतविद्भिः तथा साहित्याकादम्याः महान्तः सदस्याः प्रो. सत्यव्रतशास्त्रिणः साहित्य-प्रदर्शनाः उद्घाटनावसरे प्रकटितवन्तः।

प्रो. शास्त्रिणः उक्तवन्तः यत् साहित्यकारः काव्यरचनाम् कुर्वन् स्वस्य कृते भिन्नम् जगत् रचयति, यत् साहित्यिकरचनायाः रूपं प्राप्य अजरम् अमरञ्च भवति। सप्तषष्ठ्युत्तरनवदश-शतवर्षादारभ्य साहित्याकादम्या सह स्वसम्बद्धम् स्मरन्तः ते उक्तवन्तः यत् इयं संस्था प्रतिनिधि साहित्यिक संस्था अस्ति तथा च अनया महेशस्य अधिपैः लेखकैः सह परिचयावसरः प्राप्तः। साहित्याकादम्याः अध्यक्षैः प्रो. विश्वनाथ प्रसादतिवारी महोदयैः अकादम्याः षोडशधिकद्विसहस्रतम वर्षस्य उपलक्ष्यः चर्चिताः। तत्रैव साहित्याकादम्यामेव अन्ताराष्ट्रीयमातृभाषादिवसावसरे प्रथमम् वारम् आयोजितस्य भाषासम्मानार्पणसमारोहेऽस्य अन्तर्गते च विद्भिः हरिहर-वैष्णवः (हल्बी), निर्मलमिञ्जः (कुरुक्षेत्र), लोजंगजमस्यलः एवं श्रुपसदन पालदनः (लखनौ) च सम्मानिताः। अकादम्या अनुवादपुरस्कारस्य षोडशकृतासाहित्याकादम्याः अध्यक्षस्य प्रो. विश्वनाथ प्रसादतिवारीणः अध्यक्षतायाम् मंगलवासरे रवीन्द्रभवने अकादम्याः कार्यक्रमसदस्यस्य उपवेशनमभवत्। यत्र द्विविधेतिपुरस्कानि साहित्याकादमी-अनुवादपुरस्काराय षोडशधिकविंशतिवर्षात्मकाय अनुमोदितानि। मलयालमभाषायाः आंग्लभाषायाश्च पुरस्कारः अनन्तरम् षोडशमिष्यते। पुरस्कानां चयनम् संबन्धित-भाषाणाम् प्रसिद्धतात्मक निर्णयक समितीयाम् संस्तुत्याधारे कृतम्। पुरस्कारस्य कृते दशधिकद्विसहस्रतमवर्षस्य जनवरीमासस्य एकदिनाङ्कादारभ्य चतुर्दशधिकद्विसहस्रतमवर्षस्य दिसम्बर मासस्य एकत्रिंशदिनाङ्कपर्यन्तम् प्रथमप्रकाशितानुवचनाम् चयनं कृतम् पुरस्कार रूपे पञ्चाशत् सदस्य रूप्यकाणां राशिः तथा उत्कीर्णताप्रफलकञ्च अस्मिन् वर्षे आयोजित विशेषसमारोहे प्रदास्यते।

सभायाम् उन्मुखसतीयाः विद्भिः श्लेषरूपे समुपस्थिताः आसन्। यथा डॉ.शशिबिहारी, डॉ. सरोज चावला, डॉ. सतीशकरः, डॉ.सरोज गुप्ता, श्री वाई.के.वधवा, डॉ.अर.ए.स.कौशलः, डॉ.धर्मा, डॉ. रजितकेहर, डॉ. ललीता जुनेजा, डॉ. नीना मिश्रा, डॉ. शकुन्तला पुञ्जानी, श्री तिलक अरोडा, डॉ. रजनी सरिन, डॉ. भन्जनयमनित्रिपाठी, डॉ. आशासुतापाण्डेयः इत्यादयः। “बेब्ब” इत्यस्य उपाध्यक्षेण प्रो. लल्लनप्रसदेन संगोष्ठ्याम् समुपस्थितेषु सर्वेषु सभासदस्यैः एवम् श्लेषव्यय भन्व्यदत्तपनम् प्रदत्तम्। प्रस्तुतञ्च संगोष्ठ्याः समापनम् श्री प्रेमेदकलीद्वार प्रस्तुतेन शान्तिपाठेनभवत्।

अस्माकं प्रेरणास्रोतः- स्व.पं० रामकिशोरशर्मा,

परामर्शकाः-डॉ.रमाकान्तकुलः, डॉ.रवीन्द्रनाथः, डॉ.धर्मदेवद्वाराः, डॉ.कान्हेयनन्दसहयः, आचार्यसंकवः,

सम्पादिका-मञ्जुशर्मा, उपसम्पादकः- डॉ. सनीकुमार, संपीठ कुमर उपाध्याय, शुभम् आर्य, प्रबन्धसम्पादकौ- वेदप्रकाशशर्मा, नेहाशर्मा च,